

HRVATSKI glasnik

Godina XIX, broj 40

1. listopada 2009.

cijena 100 Ft

Foto: Stipan Balatinac

Otvorena retrospektivna izložba fotografija u Bunjevačkoj zavičajnoj kući na Vancagi u Baji

Komentar

„Po jeziku dok te bude, i glavom će tebe biti”

Europski dan jezika održan je 26. rujna, proslavlja se diljem Europe od 2001. godine, pokrenuli su ga Vijeće Europe i Europska komisija – institucije koje promiču međukulturalizam, višejezičnost te poštivanje i očuvanje jezične raznolikosti. U povodu Europskog dana jezika Državna knjižnica stranih jezika u Budimpešti 25. rujna organizirala je Otvoreni dan. Zavirivši u njihov ovogodišnji i lanjski program u kojem sam pronalazila razne elemente jezika manjina u Mađarskoj, nažalost, nisam pronašla zastupljenost našega hrvatskog jezika. O načinu organiziranja nemam informacije, no vidljivo je da je lani većina programa posvećena grčkom jeziku i kulturi, a ove godine poljskome, ali bili su zastupljeni i drugi manjinski jezici, osim hrvatskoga. Čiji je propust, organizatorov, naše zajednice ili obostran, ne znam, ali mislim, ako nam je važan jezik i ako želimo potvrditi svoje postojanje, onda takve stvari ne smijemo propustiti jer među 160 jezika u Europi nije ni tako mala vjerojatnost da se izgubi jezik malog naroda, pogotovo ako je u dodiru s jezicima poput engleskoga, koji govori stotinjak milijuna govornika.

Zašto jezici umiru? Rijetko je to zbog smrti svih njihovih govornika. Često zbog toga što se govornici počimju koristiti nekim drugim jezikom, koji uzrok pronalazimo i kod naših Hrvata, i onda se čudimo da se asimilacija ne zaustavlja. Naravno, nije to toliko lako u državi drugog naroda, gdje je službeni jezik posve drugi od svojega materinskoga, čak i ne spada u isti prajezik. Je li to razlog da svoj jezik zanemarimo, to trebaju znati pojedinci koji unatoč svome podrijetlu zanemaruju svoj materinski jezik. No vremena se mijenjaju, Europa danas razmišlja na Preradovićev način: „*Tudi poštuju, a svojim se diče!*“. Europska javnost smatra da je jezik riznica znanja, povijesti, nacionalne samosvojnosti, usmene tradicije, stoga izumiranje jezika znači smrt svega u jeziku pohranjenoga, kako to reče naš već spomenuti pjesnik „*Po jeziku dok te bude, i glavom će tebe biti.*“

Zahvaljujući novim trendovima, znanje stranog jezika postalo je jedan od glavnih uvjeta pri zapošljavanju. Kažu stručnjaci da ne postoji dobna granica nakon koje čovjek ne može naučiti strani jezik. Višejezičnost u današnjemu multikulturalnom društvu postaje sve važnijom.

Za život i ostanak jezika od izrazite je važnosti da roditelji sa svojom djecom govore na tome jeziku u svakodnevnoj komunikaciji, jer potrebna su tek dva naraštaja da bi se izbrisali tragovi nekog jezika u određenoj zajednici, stoga, dragi roditelji hrvatskoga podrijetla, govorite sa svojom djecom na materinskom jeziku, time ćete najviše sačuvati, jer je jezik riznica znanja, povijesti, nacionalne samobitnosti i usmene tradicije. Ne zaboravite, nikad nije kasno započeti učenje, jer ne postoji dobna granica nakon koje čovjek ne može naučiti strani jezik.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš / Annyi embert érsz, ahány nyelvet tudsz. Tako kazuje narodna poslovice u mnogih naroda i na mnogim jezicima.

Višejezičnost i multikulturalna šarolikost obilježje su europskoga kontinenta što ga čine više od 800 milijuna ljudi i mnoštvo jezika. Jezik

se uči i on se nikada ne može dokraja naučiti jer je u svome bogatstvu neizmjeran. Onaj tko prestane učiti jezik, prestao je biti znatiželjan, a strastvena znatiželja temelj je otkrivanja nepoznatoga i novoga te vodi k cilju, bez obzira na izvornu darovitost, kazao je veliki fizičar dvadesetoga stoljeća. Državu u kojoj živimo odlikuje veliki postotak nepoznavanja ama bar kojega jezika izuzev mađarskoga kod njezina stanovništva. Jezična je raznolikost i prvi korak k uspostavljanju komunikacije i vrata koja otvaraju pristup drugim ljudima i kulturama. Jesu li pripadnici manjina dovoljno svjesni bogatstva potencijala koje nose u sebi (ako su dvojezični) i šire oko sebe, naravno, ako su oslobođeni kompleksa manje vrijednosti i ako su kod kuće u oba jezika? Rijetki su oni koji su kod kuće u oba jezika. Rijetki su oni koji su svjesni značenja dvojezičnosti u očitavanju manjinskoga identiteta, te značenja izvrsnoga poznavanja materinskoga jezika. Rekli bismo da su rijetki jer toliki je broj primjera oko nas u zajednici onih koji se diče dobivenim priznanjima, odličjima, političkim funkcijama i civilnim vodstvima, a koji nisu uspjeli potaknuti vlastito dijete na učenje materinskoga jezika. Samim time,

moram zaključiti, nisu učinili išta u vlastitoj kući na promicanju bogate jezične i kulturne raznolikosti Europe. Ako govorimo jezik drugoga čovjeka, koracamo prema njemu, rušimo prepreke među nama i pobjeđujemo strahove. Učenje jezika i komunikacija na stranim jezicima, pa i komunikacija

manjina na materinskim jezicima, pomaže kulturnu raznolikost Europe, njezino očuvanje i pospješuje međusobno razumijevanje među ljudima, kazuju visoki državni službenici Europe.

A ja se povodom Europskog dana jezika pišući ovoj tjednu kolumnu i nehotice pitam. Koliko smo knjiga izdali u ovoj godini na hrvatskom jeziku u Mađarskoj? I ako smo ih izdali, jesmo li procijenili njihovo značenje i korist za zajednicu ili su tek stihijske pojavnosti. Najprije mi sami moramo ocijeniti svoja izdanja, a tek potom ih dati na promotivno procjenjivanje drugima koji toliko malo znaju o nama i našim potrebama i problemima. Koliko smo radova lijepje književnosti objavili i poticali u posljednjih pet godina, koliko zbirke pjesama objavili, pripovijedaka, drama, prijevoda, koliko imamo pjesnika i pisaca, znaju li naša djeca stvarati pisanu riječ na materinskom jeziku ili je to već davno odsanjani san? Jesmo li i mi mogli povodom Europskog dana jezika na jednom štandu, ili jednom turnejom pokazati svoja, recimo, dvogodišnja dostignuća i bogatstvo hrvatskoga jezika danas na mađarskim prostorima?

Branka Pavić Blažetin

Poziv na prijedloge za manjinsku nagradu

Stručno tajništvo pri Uredu premijera odgovorno za manjinsku i nacionalnu politiku prijedloge za Nagradu za manjine u Mađarskoj 2009. prima do 20. listopada 2009. godine.

Nagrada, koja se dodjeljuje kao priznanje osobama, udrugama i manjinskim samoupravama za uzornu djelatnost na polju društvenog života, obrazovanja, kulture, crkvenog života, znanosti, javnog priopćavanja i gospodarskog samoorganiziranja, uručit će se u povodu Dana manjina 18. prosinca u Budimpešti.

Godišnje se može dodijeliti najviše deset nagrada za manjine u Mađarskoj, a s nagradom se dodjeljuju spomenica i plaketa, nadalje – po osobi ili organizaciji – nagrada u iznosu od milijun forinta.

Prijedlozi za 2009. godinu, s odgovarajućim obrazloženjem, mogu se dostaviti na adresu Stručnog tajništva (Miniszterelnöki Hivatal Kisebbség- és Nemzetpolitikai Felelős Szakállamtitkársága, 1055 Budapest, Kossuth tér 4), najkasnije do 20. listopada 2009. godine.

Po mogućnosti, prijedloge molimo poslati i elektroničkim putem na adresu anna.polgar@meh.gov.hu.

Aktualno

Predsjedništvo Saveza u Pomurju

U Sumartonu je 23. rujna zasjedalo Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj, s punim članstvom. Donesena je odluka o dodjeli Savezova odličja na Državnome hrvatskom danu, raspravljalo se o odličju Mađarskog instituta za kulturu, o registraciji članstva, o budućim programima, potaknuta su pitanja predstojećih izbora.

Ivan Guban

Dogovorom Predsjedništva i Zemaljskog vijeća odlučeno je da će se sastanci održati po regijama gdje žive Hrvati, pa je na poziv Ladislava Gujaša, predsjednika Društva Horvata kre Mure, sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj održana u Sumartonu.

Nakon pozdravnih riječi domaćina Lajoša Vlašića, sumartonskog načelnika, te predsjednika Jose Ostrogonca, prihvaćen je dnevni red s dopunjenom točkom, s izvješćem o prodaji i kupnji Croaticine nekretnine.

Prva dnevna točka odnosila se na Državni dan Hrvata odnosno o dodjeli odličja. Savez je otprije rasporedio dodjelu odličja po regijama, svake druge godine mogu predlagati tri regije. Budući da su lani predlagale Baranja, Podravina i Pomurje, ove su godine to mogle Bačka, Gradišće i Pešta. Bilo je riječi o putovanju na Državni dan, oko kojeg će još usuglašavati s Državnom samoupravom, o podrobnostima programa govorio je Jozo Solga.

U prijedlogu za odličje Mađarskog instituta kulture svi nazočni su se složili, no Ivan Guban je postavio pitanje priznanja za manjine u Parlamentu, naime prema njegovu mišljenju Hrvati su slabo zastupani. Predsjednik je kazao da su imali više puta prijedlog za to priznanje, no iako su već neki članovi hrvatske zajednice to dobili, prijedlozi su više puta odbijeni.

Sljediti su izvješća članova Predsjedništva o predstojećim priredbama. Kod većih priredaba Savez im nudi sto tisuća forinti pomoći. Inače organizacija je dobila petsto tisuća forinti potpore preko natječaja Nacionalne civilne osnove.

Najviše se raspravljalo oko uplate članarina, odnosno ponovne registracije. Na posljednjem Savezovu kongresu statut organizacije je mijenjan, modificiran, naime nije odgovarao zakonskim propisima. Jedan od problema bio je i nepostojanje članarine. Od toga vremena u organizaciji može ostati samo onaj član koji uplati godišnju članarinu. Za privatnu osobu to je mjesečno 200 forinti, no regionalne savezove organizacije same određuju svoju članarinu. Svaki se član Predsjedništva žalio na uplaćivanje, obavijest je poslana svim bivšim članovima, no većina njih nije uplatila članarinu. Uzrok je vjerojatno različiti, neki zaborave, neki su nemarni, a neki možda i ne žele. Očekivalo se da će barem zastupnici manjinskih samouprava uplatiti članarinu znajući da su gotovo svi krenuli na Savezovoj listi. Nažalost, to se brzo zaboravilo. U nekim regijama osobno su potražili ljude da se uključe u organizaciju, a netko smatra da je zastupnici-

ma manjinskih samouprava obvezatno uplatiti članarinu. Članovi Predsjedništva su se obratili Hrvatskom glasniku da se napiše obavijest članovima Saveza odnosno regionalnih organizacija da je vrijeme uplate članarina i ako žele ostati njegovi članovi, trebaju to učiniti, te kome se trebaju obratiti.

Spomenuto je i pripremanje na predstojeće izbore, i članovi Predsjedništva razmišljaju na način da na Savezovoj listi mogu krenuti samo one osobe koje se učlane u organizaciju, te da bi nakon izbora sklopili sporazum sa zastupnikom od i nadalje zastupa interese te organizacije. Savez kandidiranje zamišlja s preporukom svojih regionalnih organizacija, naime one poznaju ljude na terenu i s njihove aktivnosti. O tome će se raspravljati na kongresu koji se planira na proljeće iduće godine.

U svezi s prodajom i kupnjom Croaticine nekretnine novih službenih informacija nitko nije imao. Spomenut je susret premijera dviju vlada u Barči, gdje je navodno obećana pomoć, no još se ne zna na koji način.

Mnogi su izrazili nezadovoljstvo i zbog toga što Savez nije mogao biti na sjednici dviju vlada, smatrajući da to nije u redu, ipak je Savez druga krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj koja zastupa civilnu sferu. Prema mišljenju nekih članova Predsjedništva, nažalost, ne postoji dijalog između dvije krovne organizacije Hrvata, stoga nema ni zajedničkog istupa ni prema Vladi, pa nas i ne uvažavaju kako treba. Konačno bi trebalo nastranu staviti simpatije i antipatije, te zajedno istupiti.

Ivan Guban, najmlađi član Predsjedništva i po godinama i po iskustvu kao člana Predsjedništva, razmišlja optimistično o svojoj regiji.

– Konačno smo uspjeli registrirati Udrugu baranjskih Hrvata, gotovo smo godinu dana čekali na službenu registraciju i dokumente smo dobili tek krajem ljeta, stoga ove godine nismo mogli predati ni natječaje, no ipak smo pokušali biti suorganizatori nekih priredaba. U Baranji postupno se registriraju ljudi, odredili smo istu članarinu kao Savez, pa imamo pedesetak članova, ali taj broj želio bih povećati barem na sto. Mislím da u Baranji ima barem toliko aktivnih ljudi, nagodinu su i izbori, pa ako netko želi dospjeti na manjinsku listu preko Saveza, treba da postane njegov član – kazao je g. Guban.

Predsjednik baranjske udruge želio bi postići da osim pečuških intelektualaca, koji su i dosada radili u organizaciji, uključe se i Hrvati iz okolnih naselja koja su vrlo aktivna, npr. Mohačani, Vršenđani, Katoljci, Kukinj-

čani, Udvarci ili Salančani. Drugi mu je cilj da se što više mladih uključi u rad udruge ili da oni sami organiziraju svoju udruhu, za što već ima primjera u gradišćanskoj regiji. Smatra da ljude ne treba nagovarati da se učlane, nego bi se sami trebali sjetiti ukoliko se osjećaju Hrvatima, vole se družiti, njegovati kulturu, tradiciju i jezik.

Na pitanje kakva je suradnja s hrvatskim manjinskim samoupravama, rekao je sljedeće: *S nekim manjinskim samoupravama je dobra suradnja, no nije tako s pečuškom hrvatskom manjinskom samoupravom. Iz njihovih redova samo se Mišo Hepp učlanio u našu udruhu, ne poznajemo njihove programe. Ne znam je li to naša greška, nadam se da nije, pogotovo ako pomislim da su četiri od pet zastupnika izabrani preko Savezove liste. Mi smo otvoreni na suradnju s manjinskim organizacijama i ubuduće ćemo raditi na tome.*

Beta

Poziv

za članove Saveza Hrvata u Mađarskoj

Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj moli svoje članove da uplate svoju godišnju članarinu!

Članovi organizacije mogu se obratiti predsjednicima regionalnih organizacija.

Dostupnosti:

Bačka

Angela Šokac Marković, tel.: 06 70 333 6131, e-mail: angela.sokac@citromail.hu

Baranja

Ivan Guban, tel.: 06 30 337 142, e-mail: ivan.guban@mtv.hu

Gradišće

Marija Pilšić, tel.: 06 20 971 9996, e-mail: maria.pilsits@mailmax.hu

Peštanska regija

Jelica Pašić Drajkó, tel.: 06 20 988 9317, e-mail: drjeli@freemail.hu

Podravina

Jozo Solga, tel.: 06 30 4591897, e-mail: hrs.somogy@vipmail.hu

Pomurje

Ladislav Gujaš, tel.: 06 30 227 3260, e-mail: postmaster@cro-produnktbt.t-online.hu.

Udruženja još uvijek ne djeluju

Na skupštini Hrvatske državne samouprave održane 15. studenoga 2008. g. prvi put je predloženo osnivanje regionalnih HDS-ovih ureda radi profesionaliziranja rada, odnosno zapošljavanja suradnika koji usklađuje razne manjinske zadatke manjinskih samouprava i civilnih organizacija. Prijedlog se postupno iskristalizirao, krovna se organizacija odlučila za materijalnu pomoć ako u županijama manjinske samouprave osnuju svoja udruženja, i ona također dodaju svoj udio. HDS je u svoj ovogodišnji proračun uvrstio potpomaganje udruženja, a potpora ovisi o veličini sredstava, koja bi uložile i mjesne i županijske manjinske samouprave (za svaku forintu jednu, do milijun forinti). Među županijama gdje djeluju manjinske samouprave samo je u dvjema utemeljeno udruženje, u Šomođskoj i u Zalskoj županiji, no unatoč tomu njihovo djelovanje nije započelo jer oko udruženja iskrsla su mnoga nejasna pitanja.

U Zalskoj županiji brzo se reagiralo na mogućnost. Već 18. travnja 2009. g. utemeljili su udruženje, s gestorstvom županijske manjinske samouprave, na čelu s Ladislavom Penzešom, čak je izabran i koordinator, i prema odluci udruženja, koordinator, tj. Ladislav Gujaš trebao je biti zaposlen od 1. svibnja 2009. U međuvremenu ugovor o udruženju nije stigao svim manjinskim samoupravama, stoga sve samouprave nisu doznačile obećanu potporu, nije sklopljen ni radni ugovor s koordinatorom, a bila su nejasna pitanja i oko potpore HDS-a, čule su se glasine da će novac platiti samo od vremena kada je koordinator započeo s radom. Preko ljeta ništa se nije događalo, na posljednjoj sjednici Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije predsjednici učlanjenih samouprava nezadovoljno su ustvrdili da djelovanje udruženja još nije riješeno, pogotovo oni koji su već i novac poslali bez toga da su dobili u ruke ugovor. Predsjednik udruženja pozivao se na to da se još čeka odgovor HDS-a, kako će potporu doznačiti, jer bez financijske pozadine osoba se ne može zaposliti.

Kako bi se raščistila nejasna pitanja, potražili smo voditelja ureda HDS-a Jozu Solgu da nas informira o stajalištu Hrvatske državne samouprave.

Jozo Solga

Jozo Solga za naš tjednik je rekao:

Raspravljao je Odbor za financije, predloženi su ugovori, ali zna se da papir može svašta podnijeti, da se doista radi o suradnji manjinskih samouprava, Odbor želi vidjeti s dokazan-

im izvatkom bankovnog računa, koji jamči da je novac svaki član poslao, a Državna samouprava drži se svojih riječi, za svaku forintu daje još jednu, maksimalno milijun forinti, to je uvršteno i u proračun Državne samouprave. Ovaj izvadak traži se zato što su se čule glasine kako će se neki uključiti, ali novac neće dati, pa onda nije ni pravi član. Nadamo se da oni koji su potpisali ugovor, svjesni su svojih obveza.

Na pitanje treba li zaposliti koordinatora, kazao je: *Nešto se može napraviti na više načina, netko to može raditi u punom statusu, u pola statusa ili honorarno, ili može dati i račun. Nije sigurno da je najjeftinije ono da se zaposli netko u punom statusu. U mom smislu ne mora. Mi u našoj Šomođskoj županiji tražimo suradnike s raznih područja, jer mislim da nema čovjeka koji umije svašta. Ako se tko razumije u kulturu, onda nije sigurno da se razumije u nastavu ili shvaća pravna pitanja. Mi smo suradnju podijelili na tri područja, a to je kultura, obrazovanje i organiziranje samouprava, i za to tražimo ljude, s njima ćemo sklopiti ugovor. Mi smo zamislili zajednički ured u navodnicima, mi ćemo samoupravama ponuditi repertoar pomoći, a oni će nam reći što im treba, u čemu možemo pomoći, možda neki imaju u mjestu stručnjaka, pa im na nekim poljima nije potrebna pomoć. Nudimo usluge i ako imamo zajedničke interese, onda se to napravi i na kraju godine će se izvještavati o tome što se napravilo.*

O svemu tome izabrani koordinator zalskog udruženja Ladislav Gujaš reče: *Bio sam na zasjedanju kada sam izabran. Tamo je rečeno da od 1. svibnja mogu raditi. Ja sam čekao poslodavca, tj. predsjednika gestorske organizacije, da me pozove na potpisivanje ugovora. Bio sam strpljiv jer znam da za administraciju treba vremena. Vrijeme je prolazilo, međutim po mađarskom zakonu ugovor se veže prije negoli se kreće s radom. Prošlo je mjesec dana i potražio sam g. Penzeša, tada je on rekao da mora vidjeti financijske mogućnosti. Inače nije mi jasno kada netko nudi rad, zašto nema osiguranu pozadinu? Dobro, to nije moja stvar. Ugovor se mogao napraviti i onda ako još nema pokrivanje, pa kasnije se može to isplatiti, barem osnovne stvari su se mogle napraviti. G. Penzeš mi je pokazao jedan nacrt o radu i s time smo se rastali i da će on otići u Budimpeštu i Jegersek i javit će se, nakon mjesec dana opet, međutim nije se javio. Poslije sam se raspitao u županiji, oni još ni tada nisu dobili ni zapisnik sa zasjedanja kada sam ja izabran, odnosno da je formirano udruženje. Nezadugo su imali opet zasjedanje, na koje mene nisu pozvali, tj. koordinatora kojeg su oni sami izabrali, a odonda ne znam što se*

Ladislav Penzeš i Ladislav Gujaš

događalo. Ovaj problem za mene nije baš jednostavan, ja sam se mogao međuvremeno zaposliti, ali to nisam učinio čekajući da se potpiše ugovor, nisam otišao na zavod za zapošljavanje, prošlo je više od četiri mjeseca i nije riješen problem koordinatora. Meni je neugodno ne samo zbog financijskih razloga nego i zbog moralnih, već sam medijima dao izjavu o tome da sam izabran, a zapravo ne radim taj posao službeno, iako taj ga obavljam i kao predsjednik Društva Horvata kre Mure, ali kao koordinator imao bih legitimitet. Nisam prihvatio to samo zato da imam radno mjesto, to mene zanima, to mi je stil života, volim se kretati i baviti tim stvarima. Mislim, ako predsjednik nije izvršio zadatak, trebaju članovi udruženja donijeti neku odluku. I društvo je potpisalo ugovor o suradnji u kojem piše da postoji koordinator. Čujem da se sada postavilo i pitanje treba li profesionalan koordinator, no ja mislim da treba, inače to sam još i onomad kada sam radio u Društvu, forsirao kod županije. Ako je netko u radnom odnosu, ima obveze, a ako toga nema, ne može se tražiti od osobe da nešto napravi.

beta

Poziv

Hrvatski klub Augusta Šenoae organizira tečaj hrvatskoga jezika. Svi zainteresirani neka se prijave u Klubu kod njegova voditelja Miše Šarošca ili na telefonima: 06 20-376 8263 /06 72-211-736. Cijena tečaja odredit će se nakon ustanovljavanja broja prijavljenih.

Tri desetljeća Bunjevačke zavičajne kuće na Vancagi

„Fotografirali smo se nekoć...“

U suorganizaciji Muzeja Istvána Türra, ustanove Bačko-kiškunske županijske samouprave i Hrvatske manjinske samouprave grada Baje, a u povodu 30. obljetnice utemeljenja i otvaranja Bunjevačke zavičajne kuće na Vancagi, u petak, 25. rujna, priređena je svečanost u okviru koje je otvorena retrospektivna izložba Običaji i prigode fotografiranja u Bunjevaca s naslovom „Fotografirali smo se nekoć...“. Prigodna se izložba od srijede, 30. rujna, može pogledati u izložbenim prostorijama Muzeja Istvána Türra.

Na svečanosti, koja je rano popodne održana na otvorenom u dvorištu spomenute zavičajne kuće, okupio se velik broj ljubitelja i poštovatelja narodne tradicije, te uzvanika, predstavnika struke, hrvatske zajednice i grada Baje. Otvorenju izložbe nazočili su i članovi vancaških i bajskih obitelji od kojih je sakupljen izložbeni materijal što ga je za izložbu priredio mladi muzeolog i etnolog Kelemen Kothencz.

Nakon uvodnoga prigodnog programa, recitacije i pjesme u izvođenju pjevačkoga zbora Općeprosvjernog središta na Vancagi, u pratnji Orkestra «Čabar», kojim je uljepšan ovaj jubilej, svečani govor održala je generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Zahvalivši na izuzetnoj časti što može sudjelovati ovome slavlju, u povodu okrugle obljetnice Bunjevačke zavičajne kuće na Vancagi, Ljiljana Pancirov uz ostalo je izrazila zadovoljstvo što preko nje možemo osjetiti duh vremena naših predaka, ponovno svakim izloženim predmetom potvrditi kako očuvanjem običaja i tradicionalnih vrijednosti pridonosimo i očuvanju baštine naših predaka, našega jezika, kulture i nacionalnog identiteta.

„Retrospektivna izložba fotografija koje prikazuju običaje i sve one prigode za fotografiranje Bunjevaca, vraćaju nas u prošlost,

u naše djetinjstvo, u mladost. Etnografi, muzeolozi, povjesničari, stručnjaci vrijedni svom pozivu, potvrdit će svoje dosadašnje teorije, spoznati neke nove činjenice, obogatiti svoje znanje. A mi ostali otvorimo svoju dušu i srce, prepustimo se osjećajima, nostalgiji starih vremena. Prepoznamo se u nasmiješanim, ali i onim ozbiljnim licima, u bogatim narodnim nošnjama, u svemu tome je dio nas samih. Fotografija bilježi trenutak, osjećaje zaustavljene u vremenu i prostoru, bogatu duhovnu i materijalnu narodnosnu kulturu. Vratimo se načas našim korijenima i budimo ponosni, pa ako treba, i pomalo sjetni. Podijelimo zajedno ugodu ovoga lijepog popodneva posvećenog Hrvatima-Bunjevcima” – tim je riječima pozvala okupljene na očuvanje i njegovanje baštine generalna konzulica Ljiljana Pancirov.

Nakon svečanih riječi izložbu je otvorio Lajos Farkas, ravnatelj Muzeja Istvána Türra i menadžer za komunikaciju, ukratko podsjetivši i na podrijetlo te povijest bunjevačkih Hrvata. Nije skrivao zadovoljstvo s velikim brojem okupljenih, i ugodajem, pri tome naglasivši iznimno prijateljske odnose Hrvata i Mađara, vrlo slične po kulturnom svjetonazoru, koje povezuje višestoljetna zajednička povijest. Ako ništa drugo, na izloženim fotografijama možemo vidjeti kakav je nekada bio život u Baji prije 80–90 godina, iz hrvatskog motrišta, reče uz ostalo. Ali, kako dodaje, na fotografijama vidimo razne prigode, od bogatih Bunjevaca koji su mogli priuštiti taj «luksuz», i siromašnih koji su se najčešće fotografirali iz praktičnih razloga. Prema njegovim riječima, omiljeni fotograf bio je Goldstein, koji je imao atelje u središtu grada. On je nakraju svim obiteljima koje su svojim fotografijama pridonijele uspjehu ove izložbe predao u poklon-CD s prikupljenim starijim fotografijama. Bila je to dobra prigoda da se privuču pozornost na očuvanje tradicija, pa i na značaj Bunjevačke zavičajne kuće koju je prije trideset godina, «davne» 1979. godine, utemeljilo Vijeće Grada Baje, a na poticaj i potporom tadašnjega DSJS-a i njezina predsjednika dr. Miše Mandića. Riječ je o staroj seljačkoj bunjevačkoj kući građenoj na prijelazu 19. i 20. stoljeća, u kojoj je prikazana narodna graditeljska i stambena kultura bunjevačkih Hrvata u Baji i njezinoj okolini.

S druge strane izložba s izborom od više desetaka starih fotografija mnogo toga nam otkriva iz nekadašnjeg života bunjevačkih Hrvata iz Baje. Na fotografijama vidimo obiteljske zgode, svakodnevnne slike iz života bunjevačkih Hrvata, njihove razne skupine i običaje. Na njima se može iščitati mala povijest tamošnjih Hrvata, s detaljnostima koje nam već samo fotografije mogu vratiti, jer ih nema u drugim opisima i dokumentima. Riječ je o neprocjenjivom blagu koje naše bake i djedovi čuvaju u svojim škrinjcama. Za njih one čuvaju dio njihova života, lijepe, sretnne, ali i tužne trenutke iz njihova djetinjstva i mladosti, a nama otkrivaju jedan prošli svijet koji se ne smije zaboraviti, dapače, mora se čuvati i njegovati koliko je to moguće.

Tekst i slika: S. B.

SALANTA – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Salante, i ove se godine, 4. listopada, organizira tradicionalno hodočašće salantskih Hrvata u jedno od svetišta u matičnoj domovini Hrvatskoj. Kako nas je obavijestio predsjednik samouprave Mijo Štandovar, pedesetak hodočasnika ovoga puta posjet će grad Đakovo i sakralne objekte toga grada, prekrasnu katedralu i nazočiti svetoj misi na hrvatskom jeziku.

VARAŽDIN – Županijska komora Varaždina, u okviru rada Europske poduzetničke mreže, od 30. rujna do 1. listopada u varaždinskom Hotelu „Turist“ ustrojila je višenacionalni gospodarski susret mađarskih, austrijskih i slovenskih gospodarstvenika i poduzetnika te predstavnika gospodarskih komora – Mađarske gospodarske komore, ICS Štajerskog centra za internacionalizaciju, Graz, Gospodarske komore Maribor, Gospodarske komore Nova Gorica i Grada Nova Gorica u Sloveniji. Namjera je organizatora Županijske komore Varaždin maksimalizirati konkretnu poslovnu suradnju u aktualnome kriznom gospodarskom okviru te iskoristiti prednosti koje Varaždinska županija ima u regiji Alpe–Dunav–Jadran. U prvom redu to se odnosi na smještaj u samome središtu ove po površini male, a zemljopisno vrlo raznolike regije, a zatim i na uporabu tradicionalno jakih gospodarskih, kulturnih i drugih društvenih veza koje su nastale u našoj zajedničkoj povijesti. U dvodnevnome programu visokorangirani predstavnici partnerskih komora i ustanova iz regije Alpe–Dunav–Jadran predstavili su gospodarske potencijale i postojeća sredstva suradnje, a najvažniji dio programa bili su pojedinačni poslovni razgovori predstavnika hrvatskih, slovenskih, austrijskih i mađarskih tvrtki. Na susretu je među inima sudjelovao i Marko Győrvári, predsjednik Hrvatsko-mađarske gospodarske i industrijske komore, te voditeljica zagrebačkog predstavništva iste komore Eva Gatai.

VELIKI BORIŠTOF – Turistička zajednica grada Županje će se predstaviti 17. oktobra, u subotu, u dotičnom gradišćanskom selu u Austriji. U krčmi Derdak, prilikom Šare jeseni navečer od 18 uri počinje program. Nudit će se slavonski kulinarski specijaliteti (kulen, čobanac itd. za večeru) ke će za goste pripremiti hrvatski kuhari. Slavonske žene će prodavati i pokazati kako se djelaju zlatovezi i šlinganje, a isto tako će se nuditi i drugi specijaliteti iz Gradišću jako poznati i popularni tamburaši Kristali.

Intervju sa zlatomašnikom Ivanom Šnellerom

„Ja sam došao služiti u Petrovo Selo i zato meni nije bilo teško s ljudi djelati, skrbiti se, novu faru zidati ali renovirati crkve, kad to je meni bilo veselje“

Razgovarala: Timea Horvat

Pedeset ljet doživiti u bogoslužju, ako nek po ljeti gledamo ne po čini, i onda je velika stvar i čuda vrime. U ovakovu dob, vjerujem, da človik mora doći sa samim sobom do obračuna, a s druge strane i svim tim što je učinio za vlašću vjersku zajednicu...

– Teško je na ovo odgovor dati kad človik zaistinu pred Bogom mora račun dati, a to što sam činio, to je Božja milošća bila. S tim se ja ne morem dičiti što sam djelao, za što sam se skrbio, kad onda ne bi pravo rekao.

Jedan duhovnik smi biti zadovoljan sam sa sobom?

– Nigdar ne, kad moramo na Jezuša misliti ki je to rekao: „Ako sve učinite, a ovdje je važna rič sve učinite, onda recite da ste nevrindni sluga.“

Vi ste nedavno imali zlatnu mašu. U minulo pol stoljeća duhovnoga staža, rekli ste da imate dva vrhunca svojega svećeničkoga zvanja. Jedna špica je bila u ugarskom selu Nyőgéru, a druga se je dopunila u Petrovom Selu, kade jur trideset i jedno ljeto, sad jur u mirovini, ali još vik služite naš narod i Boga. Malo bi povidali o prvoj štaciji?

– Najprvo moram ovde reći da mene biškop nije redio zapravo u Nyőgér, nek duhovnik ki je tod bio je betežan nastao i zato je biškop mislio da ću ga ja namješćavati na kratko vrime. Iz toga je osam ljet postalo. Zato je jako lipo bilo da blizu 400 dice sam učio na vjeronauk i polig toga i ljudi su bili jako vjerni Bogu i mati Crikvi. Zato je to selo zaistinu bio vrhunac duhovništva mojega.

Otkidob ste ovde u Petrovom Selu, jeste se vratili u Nyőgér, jeste prošli pogledati što i kako je s vašimi negdašnjimi vjerniki?

– Ja sam obećao da nigdar neću najzad proći pogledati u nijedno selo, zato ne kad ne kanim poteškoću napraviti onomu ki me je nasljedovao. Polig toga mislim da ni dobro ako duhovnik ide najzad tamo kade je služio.

Preštala sam u Geošićevoj monografiji o Petrovom Selu da ste od 1642. ljeta Vi 25. farnik Petrovoga Sela, zvana kapelanov i administratorov. Gor nij sad važan broj, ali ste 30 ljet na jednom mjestu, u jednom selu, to je velika Božja milost, ali vjerojatno i nagrada, zaslužak da ste odlično djelali u svojoj vjerskoj zajednici zašto ste zapravo i poslani u ovo južnogradišćansko selo...

– Ja sam došao služiti u Petrovo Selo i zato meni nije bilo teško s ljudi djelati, skrbiti se, novu faru zidati ali renovirati crkve, kad to je meni bilo veselje. Ja nisam računao na ljeta, ljeta su tako hudo minula da kad sam upameteo, došla je mirovina.

Odrasli ste u nezgodno vrime. Iako ste hteli od ranoga ditinstva biti gospon, niste se mogli veljek javiti na teologiju, kad u 1950-imi ljeti režim se je jako suprotivio svemu što je govorilo o Crikvi. Još ste si izabrali teži put i hteli ste postati dušobrižnik, zašto?

– Tomu uzrok nisam ja sam. Zvanje duhovništva je Božja milošća, kad Hrvatske Šice je u vjerskom žitku u onu dobu dobro selo bilo. Dobroga farnika smo imali, Imria Kurcza, ki je ishadjao iz Petrovoga Sela. Mislim da gospodin Bog pelja človika kroz žitak, nek moramo gledati da ta put vik bude Bogu povoljan.

Ovo moremo i simbolično razumiti da u vrime vašega ditinstva je Hrvatske Šice imalo petrovskog dušobrižnika, a onda ste kasnije Vi došli simo u Petrovo Selo, kot rodjeni Šičanin?

– Ovo je nek Božja volja odredila da sam ja simo zašao. Tako je bilo 1978. ljeta da su čudami hteli drugoga simo u Petrovo Selo, mene su bistvali neka projdem biškupu, neka prosim Petrovo Selo, a onda sam to rekao, ako ja kanim doći, onda to nije Božja volja. Bolje će biti ako se ja ostavim na Božju volju, i ovako se je zgodalo.

Rano ste i daleko zašli u Juru od rodbinskoga stana i od Hrvatskih Šic. Kako Vi mislite najzad na ovo selo, i da li putujete gustokrat u vaše rodno selo, sad kad su nam i hatari otpri?

Crikva Sv. Petra i Pavla negda i danas

– Moram reći da sam ja malo vrime bio u Hrvatski Šica, kad sam u peti razred išao, onda sam u Sambotel zašao. Zatim sam u Juru djelati prošao, kad me nikamor nisu zeli u školu. Zatim sam ja bio kapelan u Nyőgériu, potom 12 ljet u Kemenesmihályfi, tako da ja čudakrat doma nisam bio. Moja starina su s manom bili, ja sam nje k sebi zeo da im olakšam stari žitak. Malokrat idem u Šice iako ja nigdar nisam bio simo-tamo po svitu. Ja sam se dobro ćutio med ljudi. Ako sam prošao kamo, onda za 2–3 dane sam jur domom došao, kad nisam se dobro ćutio.

Kad bi danas zaustavila nekoga ovde u selu i pitala bi što smo sve dobili od Ivana Šnelleri ili što sve moremo njemu zahvaliti, sigurno bi dobila takove odgovore da ste skupa s Petroviščani zidali novi dio kapele, farof, obnovili ste većputi vanjsku crikvu, izriktali nabavu orgulov, maševali ste po hrvatski, brinuli se o mladini, miništranti i nabranjanju još dugo ne bi bilo kraja. Ali što je Ivan Šneller kot človik dobio od Petroviščanov i da li mu je ovo selo postalo drugi dom?

– Od prve minute sam se dobro ćutio ovde, kad ja nisam došao simo da gospodar budem, nek sam ja sluga nastao. A sluga onde mora služiti kamo ga je gospodin Bog poslao, zato sam se i vik dobro ćutio. Meni nije ništa teško spalo.

Po čemu razlikujemo vjerski žitak današnjega Petrovoga Sela od onih 1980-ih, kad ste simo zašli?

– Čuda sve je preobrnulo, je što je bolje, je što je gorje. Žitak je ovakov. Negda-negda se zaman trsi človik da sve bolje učini, ali ne more učiniti. Moramo Božju volju ispuniti, onda kad je varšto dobro i lipo, a i onda kad je varšto teško.

To ste rekli pri svojoj zlatnoj maši da Petrovo Selo nije u takovoj velikoj mjeri izgubilo svoje vjernike kot na peldu druga sela?

– Tomu čuda svega je uzrok. Sigurno da je jedna velika tradicija odzada da su si Petroviščani sačuvali materinski jezik, a to najprvo moreju hvaliti mati Crikvi. Kvizno da su sveti, pobožni duhovnici služili ov

narod i oni su se skrbili zato da ne nek vjerski žitak bude cvao, nek da i materinski jezik ostane.

Pred dvimi ljeti ste stupili u mirovinu, a Petroviščani nisu Vas odvud pustili, štoveć su vam sazidali stan da ostanite med nami. Kako ste primili tu ponudu, prošnju?

– Zaista sam ja tako mislio da ću u starački dom projti, ali onda su me ljudi prosili da neka ostanem. Ja moram jako zahvalan biti selu, ljudem da kot penzionist ovde me još vik ljubiu i poštuju.

Kako vam idu zaslužni dani u penziji. Što ste mogli djelati? Štati, kopati po lokalni arhivi, a vidimo vas i svaki dan kako se vozite na biciklinu?

– Ne morem se tim dičiti da ne znam koliko štem, ali jako se teško pripravljam na prodike. Čudakrat čuda sve štem da budem mogao takovu duševnu hranu dati ljudem da budu znali da ja kot Božji sluga služim, da im istinu darujem ku človik glasiti mora. Ova krajina je jako lipa, a sve što preživim je jedan veliki Božji dar, kako dugo, ne znam, neka bude kako Bog hoće.

Suprot toga da svenek to čujemo da je manje mladićev ki bi se javili za gospona, oto nedavno sam informirana da jedan dičak, po materi Petroviščan, pripravlja se na teologiju. Što mislite, iz česa ima manje današnja mladina u sebi nek u vaše vrime da nek jedan skroman broj na se zame svećenički put?

– Tomu je i familija uzrok. Za to imam i jednu šalu. Jedan stari duhovnik je pitao zašto nije već svećenikov? Ovako su mu odgovorili: kako će biti duhovnikov kad u familija je jedno dite, i to je divičica.

Kako Vi danas ocjenjujete položaj Katoličanske crikve u Ugarskoj?

– Mi imamo jedno veliko ufanje, batrenje, to je sam Jezuš rekao: „Ja ću graditi crikvu na skalu i moć paklenska neće moći preobladati!“ Je već karšto, što mi moremo reći od ovoga? Zaista ne moremo drugo reći nek da hvala Bogu da nam je Jezuš ovo obećao. Ako ovdekar nam pomanjka, na drugom svitu sigurno cvate Crikva.

Plajgorci na izletu u Hrvatskoj

U životu naših hrvatskih manjinskih samoupravov nisu rijetki izleti, putovanja u matičnu zemlju, a zato najbolje odgovaraju vanezonski termini. Organizatori pri ovi prilika na 3–4 dane skupadonesu i stanovnike naselja pri takovi zajednički doživljaji pri kom se upoznaju kulturne, povijesne znamenitosti stare nam domovine, a gustokrat je u planu i posjet nekom hodočasnom mjestu s pojačanjem vjere.

Ljetos iz Plajgora već od 40 najavljenikov je boravilo od 27. do 30. augusta u Hrvatskoj, u glavnoj organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave ter načelnika sela Vincija Hergovića. Kako nam je rekao liktar dotičnoga mjesta, putniki su prvi dan potrošili na paškoj plaži, pokidob je spalo bilo osigurano u Zavičajju. Drugi i treći dan su se Gradiščancem predstavili Pag i Zadar sa svojom lipotom, a četvrti dan nije bilo moguće izostaviti iz programa pohod rodnom gradu Nikole Jurišića. Čuvari spominka na kiseškoga kapetana položili su vijenac pri Jurišićevom poprsju u Senju. Putne stroške je uz putnike djelomično financirala Hrvatska manjinska samouprava Plajgora iz naticanj.

-Tiho-

Plajgorci pred spomenikom Nikole Jurišića u Senju

KOLJNOF – Jedini hrvatski restoran na području cijeloga Gradišća, Levanda, srdačno Vas poziva na Hrvatske dane od 15. do 18. oktobra. Gosti si moru izabrati različita hrvatska jila, a za dobro raspoloženje će se pobrinuti Koljnofski tamburaši, tamburaški sastav iz Petrovoga Sela Koprive ter najmladji tamburaški bend Štrabanci iz Koljnofa. Ulaznica je pet eurov. Informacije morete dobiti na telefonu 0036-99/357-155 ili 0036-20/498-5700.

PRISIKA – Mjesni folkloriši Zviranjka na veselu trgadbenu povorku čekaju sve zainteresirane 3. oktobra, ove subote, početo od 15 uri. Veseljaki će se ganuti od Majra, ljetos jur peti put, a uvečer će se uspješna trgadba proslaviti i na balu, uz petroviske svirače Pinkice.

Dr. Ernest Eperjessy na obali Drave kog Tiloša

Na blagdan Sv. Ane na utoku Mure u Dravu, kod Legrada i Tiloša, svake se godine otvori granični prijelaz i žitelji s obje strane rijeke prelaze preko rijeke da posjete jedni druge, da pogledaju svoje posjede s

Legradске gore na kojoj se nalazi crkvice Sv. Mihajla. Ove sam godine posjetila priredbu, o čemu su već čitatelji mogli čitati u 33. broju našega tjednika, no nisam pisala o tome koga sam srela na obali Drave, čekajući prigodu da o tome detaljnije pišem u pravo vrijeme.

Srela sam gospodina dr. Ernesta Eperjessy, sakupljača legenda i vjerovanja toga kraja. On je ljubazno govorio o svome sakupljačkom radu, o povijesti toga kraja, te mi poklonio knjigu s posvetom. Za svoje djelovanje na tome mjestu i za svoj sakupljački rad tiloška Mjesna samouprava dodijelila mu je priznanje «Počasni građanin sela», prigodom predstavljanja izdanja u Tilošu 29. kolovoza 2009.

Nakon pedeset godina dr. Ernest Eperjessy konačno je izvukao iz svog pretinca blago i bogatstvo legradskog kraja, tj. Tiloša, Legradске Gore i Asszonyvára, na kojim je mjestima sakupljao između 1948. i 1964. dok je radio u Tilošu i Legradskoj Gori kao učitelj. Na tim mjestima, osim Asszonyvára, nekada su živjeli Hrvati, no brzo su se asimilirali. Možda se još nađe osoba od starijih koja govori hrvatski. Ovaj kraj uz granicu bio je izložen stalnim promjenama, ljudi su jednom pripadali jednoj državi, zatim drugoj, počevši od 18. stoljeća kada je taj kraj pripadao Hrvatskoj, zatim je prebačen pod upravu Mađarske i otada još pet puta se mijenjalo sve do kraja Drugoga svjetskog rata. Možda u tim stalnim promjenama leži tajna bogatstva područja u legendama i vjerovanjima. Knjiga je objavljena na mađarskome jeziku, kako su tada govornici pričali, napisali legende i vjerovanja, no Hrvatima s obje strane Drave i Mure, pa i šire znači veliku vrijednost, ne samo zbog udomaćenih hrvatskih izraza u mađarskom govoru nego i zbog toga što govore o zajedničkoj povijesti dvaju naroda te o hrvatskim selima naše pomurske i podravske regije.

Knjigu je izdala Mađarska akademija znanosti, njezin Etnološki zavod za istraživanje u serijalu Arhiv folklor, s kakvom namjerom pronalazimo u Predgovoru Ágnes Szemerkenyi. Izdanje preporučuje na mađarskom jeziku Marija Lukač, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave V. okruga, a sakupljač nam u uvodu daje osvrt o okolnostima sakupljanja i o mjestu. Knjigu na hrvatskom jeziku sumirao je Đuro Franković. Ukratko predstavlja mjesto sakupljanja, jezične značajke

Legende i vjerovanja iz Tiloša

kraja, djelovanje dr. Ernesta Eperjessy, etnološku vrijednost knjige te podjelu sakupljene građe po poglavljima.

U Eperjessyevoj knjizi možemo čitati 428 zapisanih legenda i vjerovanja, razvrstanih u deset poglavlja. Među kazivačima pronalazimo niz imena hrvatskoga podrijetla, kao što su Prečko, Slavec, Kalinić, Mustač, Navračić, Meslarić, Oletić i dr.

Legende vezane uz Nikolu Šubića Zrinskog i za njegov zdenac uvrštene su u posebno poglavlje, zatim vjerovanja vezana uz svece, natprirodna bića, prirodne pojave, tajnovite priče, ciganska vjerovanja, šaljive priče.

Povijesne legende govore o sedam izvora Zrinskog, o topovskoj kugli, debelim lancima (neki su čak tvrdili da znaju gdje se nalazila utvrda Novi Zrin), o povijesti crkve na Legradskoj gori, o prelaženju ljudi preko Drave, o čudotvornoj moći Djevice Marije za vrijeme poplava. U tematikama vezanim uza svetkovine ima i nekoliko zapisanih hrvatskih pjesama. Zanimljivo je da isti kazivač govori pjesmu i na jednom i na drugom jeziku.

Kod natprirodnih pojava ili bića neki se kazivači koriste samo hrvatskim izrazima, npr. svečar, mrak, to su dokazi suživota dvaju naroda.

Sakupljač je kroza svoj dugogodišnji rad zapazio i usporedio legende i vjerovanja mađarskog i hrvatskog naroda, te uočio da su hrvatska pučka vjerovanja i predaje bogatije, višeslojne i složenije konstrukcije, sadrže više elemenata, te su snažno utjecale na mađarske.

Ako nekoga zanima kako su nekada rastjerali oblake da ne bude tuče, ili što je tajna trava, kako se pojavljuje vrag, zgrebenčijaš, svečar, neka prolista knjigu «Legende i vjerovanja Tiloša». Razne legende i priče vratit će čitatelja u vrijeme sakupljanja priča, a preko kazivača u još starija vremena dajući pravo osvježenje u današnjem svijetu računala i razvijene tehnike.

Primjeri iz knjige:

Običaji i vjerovanja vezani uz blagdane

39. Magična pjesma svetog Jurja
Gospodine učitelju, i nekada je Dan Svetog Jurja bio značajan dan. Tu na Legradskoj gori, u Berzenci, jer sam djevojka iz toga mjesta. U zoru smo stavili grančice breze, objesili na ogradu, vrata, prozore, i na štale, da copernice ne mogu nauditi. «Unda copernice već ne mre so škoditi. Bog me!» Jer na Jurjevu su vrlo jake. I na Svetu Baricu i Luciju, tada žene ne smiju štiti, tkati, prati, ni u susjedstvo ne smiju ići jer to znači nesreću. Tada copernice jako znaju coprate...

Još u mojoj djevojačkoj dobi smo pjevali kod ograde. Nekad hrvatski, nekad mađarski: Na Đurđevo sem šivala, / Na Markovo sem slepela, / Dekle, dekle, pazite se, / Na Đurđevonaj ne šivate!

(Mihajlo Šimon, 50 g.
i žena Terezija Pauza, 48 g.)

Prirodne pojave

73. *Kada nastaje pijavica, onda treba prekriti noge, isto tako i ruke, što mi nazivamo figom, pak onda tri puta se treba prekriti jer tada copernica jaše na metli, što mi ne vidimo. Onda su znali tri puta reći: «Ružne kurve, ružne kurve!». Tri puta. Onda nam ne mogu nauditi.*

(Marija Navračić Mustač 43 g.)

Trenutak za pjesmu

ANA ŠORETIĆ

Iz knjige „Zamotana duša“

Doba je
da se oslobodimo.

Ljudi oko nas
žrkaju našu slabost
kot požrte živine,
smiju se našoj pogrišivosti
i za svaki krivi korak
crtaju črljenu nit
na karte naših duša.

Ovo društvo
živi od naših skrupulov.
Ne treba se udaljiti od nas,
dokle se udaljujemo jedan od drugoga.
Ovo društvo
se hrani našom nesigurnošću.
Trsi se, da zdjele ne ostanu prazne.

Doba je,
da se oslobodimo.

Konačno je
stara dob.

Festival nasljeđa, Pečuški dani, Hrvatski dan

Foto: L. Tóth

Hrvatski dan u organizaciji Centra za kulturu grada Pečuha i KUD-a Tanac održan je 19. rujna u Pečuhu u sklopu Festivala nasljeđa serije desetodnevnih priredaba, u trajanju od 17. do 27. rujna koje organizira Centar za kulturu već više od dva desetljeća. Program takozvanoga Hrvatskog dana (priređuju se dani svih nacionalnih manjina koje žive u Pečuhu) započeo je kratkim Festivalom gajdaša na otvorenoj pozornici ispred pečuške katedrale, gajdaša Andora Végha i njegovih prijatelja gajdaša pristiglih s mnogih strana i zemalja, a nastavio se programom pod naslovom „Narodi uz rijeku”.

Taj je program obilježio nastup KUD Tanac što ga vodi József Szávai i Folklornog ansambla Brod iz Slavenskoga Broda pod vodstvom Josipa Perčevića. KUD Tanac nastupio je uz glazbenu pratnju Orkestra Vizin i uz gajdaša Andora Végha. Oni koji su bili znatiželjni kako zvuče narodne priče na hrvatskom i mađarskom jeziku, mogli su uživati u pričanju priča kazivačice Marijane Kovač u takozvanom šatoru priča. Za sve željne plesa u Domu omladine osigurano je druženje do kasno u noć u plesaćnici gdje je svirao Orkestar Vizin.

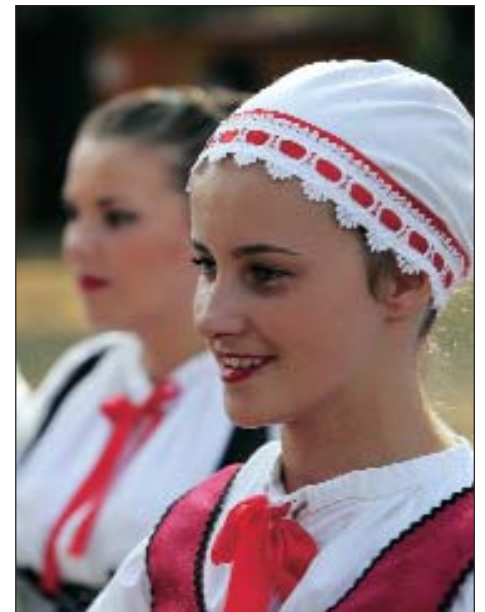
Toga dana u Pečuhu nije izostao ni hrvatski džez. I za to se pobrinuo Centar za kulturu grada Pečuha. Naime predstavila su se toga dana čak dva sastava, glazbene formacije iz Hrvatske. S elektrodžez rockom sastav The Fairpoint Station nastupio je na Tvrdavi Barbakan. Ovaj glazbeni trojac svira funk te mješavinu džeza i rocka, a čine ga Miroslav Grabar, basist, Nenad Resnik, gitara, i Zlatko Ivanković, bubanj. S elektropopom predstavio se hrvatski glazbeni sastav Atmospheric. Oni su na šetalištu ispred pečuške katedrale predstavili svoj glazbeni iskaz.

Sastav Atmospheric, jedna od novijih formacija u hrvatskoj lakoj glazbi, tekstopisac i pjevač sastava je Lado Bartoniček koji svira akustičnu gitaru, a uz njega tu su još: Natalija

Brusić, vokal, Edin Botić, bubnjar, Sergio Kovačić, električna gitara, Igor Lončar, klavijatura, i Marin Rameša, bas-gitara.

Dio programa u sklopu Hrvatskoga dana ostvaren je u suradnji između Centra za kulturu grada Pečuha i Kulturnog centra zagrebačke gradske četvrti Dubrave. Naime ravnatelj Kulturnog centra Dubrava sa suradnicima posjetio je Pečuh još u travnju, posjetivši pri tome Hrvatski klub Augusta Šenoae i Hrvatsko kazalište.

Tako je u sklopu Hrvatskog dana u Pečuh stigao Centar za film i video, te Centar za hrvatsku tradicijsku kulturu Narodnoga sveučilišta Dubrava, te predstavio svoje programe na više mjesta u gradu. Tako su se u juturnjim i popodnevnim satima odvijale tri radionice: zlatovez, etnonakit i licitari Tradicijskog centra, a u 18 sati predstavio se i Centar za film i video s nizom animacija nastalih u sklopu radioničkoga programa s djecom.

Oni su se predstavili u sklopu programa emitiranja hrvatskih i mađarskih dječjih filmova te sudjelovali i okruglom stolu na tu temu. Bila je to prva konkretizacija suradnje između Narodnoga sveučilišta Dubrava i Centra za kulturu grada Pečuha.

bpb

PETROVO SELO, ZAGREB – Petrovski ženski zbor Ljubičica 10. i 11. oktobra će gostovati u Zagrebu pri partnerskom korusu „Desiderium“ koji će ovput svečevati 25 ljet postojanja. Jubilarni koncert će ujedno biti i oprošćaj dugoljetšnjega dirigenta Dragutina Goldina od jačkarov. Polag Petrovišćanov na svetačnost su pozvani i jačkari iz Mjenova s kimi takaj dugoljetošnji kontakt veže Zagrepčane. Svi zbori će drugi dan skupa oblikovati jubilarnu mašu.

Bogatstvo...

Prvopričesnici 1984. ljeta u Petrovom Selu s gospodinom Ivanom Šnellerom

Petljetni jubilej s krstidbom

Čepreški jačkari odsad u zboru Janković

Čepreg je samostalni otok sa šakicom Gradišćanskih Hrvatov, doseljenih, udatih, oženjenih iz okolišnih sel: Hrvatskoga Židana, Prisike, Plajgora. Od 1998. ljeta se organizirano najdu u spomenutom varošu pod krili Hrvatske manjinske samouprave, i svaki mali čin, svako spravišće, svetak je u njegovom žitku, odnosno proslava od posebnoga značaja. Pretprošle subote su se strefili brojni gosti, tovaruši, poznaniki i familije pri jednom malom, petom jubileju hrvatskoga jačenja u ovom varošu, ali, kako je rekla predsjednica mjesne Hrvatske manjinske samouprave Marija Kralj, oni su se toga dana veselili u prvom redu jedan drugomu ter da su doživili pet ljet i da su mogli primiti ovom prilikom sve one ki su došli s njimi svečevati. Svečevati pol desetljeća jur u redovnom hrvatskom druženju, a to, kad pogledamo u oči ovih jačkarov, za nje je čuvena prilika, blistavi uspjeh i silna radost s tortom, novom nošnjom i velikom veselicom.

Kumovi, člani židanskoga zbora
Peruška Marija u šalnoj ceremoniji su
pokrstili jačkare Janković

Folkloriši HKD-a
Veseli Gradišćanci s dari

To su potvrdili za hrvatskom mašom i prošecijom oko kulturnoga doma, svečani govorniki, časni gosti Marija Pilšić, predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, ki je uz ostalo rekao: – Nije lako u jednom ovakvom središtu kao što je Čepreg koji nije hrvatsko povijesno mjesto, živjeti kao manjinac, ali ja vama čestitam kao jubilarom, jer vi ipak pokušavate biti zajedno i ovdje vas vezuje veoma važna stvar: vaše hrvatstvo i vaš gradišćanskohrvatski materinski jezik. Čuvajte ga i predajte ga i vašoj djeci!

Za svečanim uvodom tamburaška glazba je zavladała velikom dvoranom kulturnoga doma. Grupa Vlahija iz Austrije je jubilarom svirala stare i modernije gradišćanske jačke,

dokle su undanski tančoši, ljetos takaj jubilarari, otpeljali publiku s jačkami i folklorom prik Hrvatske. Ako smo pak u misli zašli do susjedov, izvodjači iz Gornjega Desinca su nam pokazali kako lipo gluši puhačka glazba uz zborovno jačenje. Za nastupom jačkar-noga zbora Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana smo doživili sam vrhunac rodjendanskoga svečevanja, jer su Židanci pozvali na binu sve člane čepreškoga korusa ter su im priredili veselu ceremoniju krstidbe. Po riči

Žužane Horvat, peljačice židanskoga zbora ka je i moderirala cijeli svečani čin, petljetno dite Janko(viče) su morali u Svetom Krstu poškropiti i pokloniti mu dare. „Jankovičevi su imali cigle, zato smo i mi doprimile spomenicu Klinker-ciglu, ka ima školje u sebi, a te školje smo napunili dobrimi željami. Svića gori i sviti za nas, vrime biži prik nas, a u srcu ljubav mora goriti med nami. Mali Janko je dobio malu košuljicu, na to smo mu napisali ime da ne zabi, a kad odraste, dobio je i cipele da more bižati po Čepregi, kot i peljačica Marija Kralj, i on će znati vikati i bižati, a tako će i Jankovičev zbor visti davati.“ Bilo je smiha i suza kot pri jednom pravom igrokazu, a potom je glušala pjesma „Bože, živi jubilarce i nas Židance, prijesne žgance, Bože, živi jubilarce i njeve prijatelje!“ Kot zadnja točka cjelovečernjega programa zajačili su i slavljeniki. Što pak za čepreške Hrvate zlamenuje ov zbor, i ov oduševljeni krug ljudi, najlipše je Marija Kralj točila u rečenice: „Ovo je jako velika veza, kad se nekamo odseliš pak si tudjinac, a kad najdeš svoje, šperaš da imaš moć, da si najdeš dušu, život, a pri tom si najdeš i prošlost. U prošlosti pak leži budućnost...“

-Tiho-

Riči slavljenikov

Marija Kralj, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Čepregu:

– Ako nas ne poštuju ovde Ugri, bar ča ovde moremo napraviti, neće znati o čemu je rič. Ovako

nas čuda bolje razumu, ne gledadu nas tako da smo samo putnici ki ovde živimo, nego vidu kakove vridnosti imamo i kako smo bogati u kulturi, duši, a i u jačka. Tako smo i mi bili ovde Hrvati da smo ljeta dugo sidili va crikvi pod Jankovićevim grbom i nismo znali ča i kako. Onda nam se rasvitlilo kakovu veliku vezu imamo mi s Hrvatskom i da su nam Jankovići kroz 150 ljet u Čepregu gospodarili. Bože, pomoz, pak gdo bi imao vekše veze s nami čepreškimi Hrvati nek Jankovići? Njeve cigle još i za stopedesetimi ljeti najdemo, a ja se ufam da će se naše hrvatske jačke ovde još dugo čuti i da će biti za sto ljet takovoga človika ki će znati da su ovde negda živili Hrvati. Najveće ufanje bi bilo da bi se još gdo po hrvatski ovde pominao, mi to doživiti već nećemo, ali ja se ufam da će tako biti.

Štefan Dorner: – Pred dvimi ljeti kad su u Sambotelu Prisičani redili Hrvatski bal, onde su me pitali, neću li dojt u Čepreg jačiti, onda sam im „da” rekao.

Odonda sam u zboru

pak i u mirovini sam, ovako si morem odlazniti za vježbu i nastupe. Još tri ljeti mis-

lim ostati, a zatim ću i onako ostarnuti. Morem reći da se dobro ćutim med čepreškimi jačkari, dobroga kolegara sam si našao ovde i zato si mislim da kad skupadojdemo, razgovaramo, jačimo i jako se dobro ćutimo. Jedna polovica jačkarov u Čepregu je rodnom iz Prisike a drugi dio iz Hrvatskoga Židana, peljačica nam je iz Unde. I ona je jako polag nas, i svi smo na tom da nam bude sve bolje išlo jačenje. U Plajgoru mi je bilo najlipše jačiti, kad sam onde nastupao prvi put u zboru. Na početku smo nek na dvi, a sada si moremo još i na tri glasi jačiti. Danas me veseli da nas je ovde ovoliko Hrvatov da svi se dobro ćutimo. Za ovo živimo, djelamo i za ovo pjevamo!

Sabina Balog, peljačica zbor:

– Imala sam dvadeset ljet kad sam zašla na čelo ovoga zbora. Nisam imala iskustvo u peljanju pjevačkoga zbora, bila sam jako mlada; kako je zreo

zbor, tako sam i ja osobno postala zrelija. Meni je to privlačno da naši člani nisu profesionalci, nisu imali ni oni iskustva u pjevanju, ali pjevaju iz duše i srca. Meni to više znači nek bilo kakov profesionalizam. Iako nij čuda mladih, oni studiraju i imaju raznih obavezov, jako se dobro ćutim i na proba i pri nastupi. Tribali smo duže vrime da si najdemo stil, rado pjevamo gradišćanske, a i dalmatinske pjesme. Ako sad najzad pogledam, moram reći da nisam mislila da ću toliko ljet biti ovde, ali sad se ufam da ću još mnogo ljet voditi zbor i pjevati s njimi skupa.

Zabilježila: -Tiho-

Zborovno jačenje u Čepregu

Folkloriši Veseli Gradišćanci iz Unde su 2004. ljeta na vlašćem jubileju otpjevali jačku „Dobra večer, dobri ljudi“, a ta se je toliko vidila Mariji Kralj da se je veljek obrnula Štefanu Kolosaru, peljaču Undancev, gdo je je naučio ovu pjesmu. Odgovor je bio kratak, jer za to je bila „kriva“ mlada pedagoginja glazbe, tamburašica i strastvena plesačica u Undi, Sabina Balog. Tako su Čeprežani nju „posudili“ i tako je započela vokalna povidajka u Čepregu. Čez pet ljet se je u zboru obrnulo 25 članov, trenutačno 14 Hrvati i Hrvatice jaču u njemu, a devetimi su kotrigi od samoga početka. Ukupno su imali 70–80 nastupov u Slovačkoj, Hrvatskoj, jedino u Austriji nisu bili još pozvani, kako je šaljivo istaknula Marija Kralj. Za sadašnji rođendan ih je mjesna Hrvatska manjinska samouprava presenetila novom ženskom nošnjom, a pomoću Židanke Zite Horvat su si i ime izabrali,

i odsad se zovu Zbor Janković. Pred dvimi ljeti, na 150. jubileju smrti Izidora Jankovića Daruvária je otkriveno, kako je grofovskia obitelj Janković raspolagala velikim imanjem u Čepregu, još su vidjeni ostatki njeve kapele, ciglenice, a na svakom koraku se najdu i cigle. Mjesni Hrvati su bili na stručnom putovanju i iskali su povijesne kontakte i veze u Daruvaru, Pakracu, Lipiku i Požegi, a sad stoju pred novim planom, kako nas je nadalje informirala Marija Kralj. Anton Janković počiva u Čepregu, pokopan je u mjesnoj kapeli, a Julije Janković umro je u Štajerskoj. Za njegov grob nigdor se ne skrbi, tako su se odlučili nadležniki da će kosti dati ekshumirati i domom donesti u Čepreg, da prvi i zadnji vlasnik Jankovićevoga bogatstva (sve do 1884. ljeta su živili Jankovići u Čepregu) na dostojnom mjestu i skupa počivaju.

-Tiho-

Kukinjčani u Kotoribi

U mimohodu kotoripskim ulicama

Dan Kotoribe 2009 uveličali su članovi Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva „Ladislav Matušek” iz Kukinja. Svojom pojavom, nošnjama te nastupom u školskoj športskoj dvorani oduševili su Kotoripčane i njihove brojne goste. U Kotoribu su došli na poziv tamošnjega KUD-a s kojim su uspostavili prvu poveznicu prije dvije godine na Žetvenim svečanostima u Oriovcu koje su bili zajednički sudionici. – Mi, Hrvati uz Muru, imamo poseban odnos prema našoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj. To su ljudi kojima hrvatska riječ mnogo znači, ali još više dolazak u sredinu gdje se ona čuje – rekao je na svečanosti pred 700 gledatelja predsjednik KUD-a Kotoriba Vinko Horvat. Kukinjčanima i ostalim društvima u Mađarskoj, a s hrvatskim korijenima, društvo već pomaže, a činit će to i ubuduće jer imaju jedni od drugih što naučiti. Konkretno, nema sela u mađarskom dijelu Pomurja gdje Kotoripčani nisu nastupili i društva s kojima nemaju uspostavljenu suradnju. Svaki njihov novi poziv nas posebno raduje – dodao je Horvat. Gosti su u Kotoribi, na oduševljenje mnoštva, izveli rukovet podravskih i slavonskih plesova. Dogovoreni su oblici nove suradnje. Osim svoga nastupa gosti iz Mađarske bili su na koncelebriranoj misi povodom 220. obljetnice župe Kotoriba, a ponosno u svojim narodnim nošnjama prošli su u mimohodu ulicama Kotoribe. Rijetki su znali da Kukinj ima svega 600 stanovnika. U njemu žive Hrvati i Mađari. Oni su 2006. godine dobili nagradu „Najselo” što ga dodjeljuje Hrvatska matica iseljenika. Tamo se od 1995. godine, u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, održava kulturna manifestacija Bošnjačko sijelo.

Tekst i snimke: M. Grubić

Nastup u školskoj športskoj dvorani

Hrvatski dan u Starinu

VRŠENDA, MOHAČKA MIKROREGIJA – Na sastanku foruma hrvatskih samouprava mohačke mikroregije, dogovorili smo da iduće godine našu djecu iz Mohača i okolnih naselja povedemo u KPC „Zavičaj“ u Vlačice na otok Pag – obavijestila nas je Marijana Balatinac, jedan od pokretača foruma o planovima. – Neki još nisu bili na moru, pa neka vide Jadran i upoznaju se s hrvatskom kulturom. Mnogi od njih već uče hrvatski u Čitaonici, a mi smo odlučili, budući da je selo putem natječaja dobilo mikrobus za devet osoba, da ćemo našu djecu svake srijede dovesti u Mohač na sat hrvatskoga jezika.

Kako dodaje Marijana Balatinac, sve je veća potražnja za učenjem hrvatskoga jezika. Ne zna još jedino kako će organizirati djecu iz Katolja da dođu u Mohač, jer i tamo postoji zanimanje za učenjem jezika. Budući da ona vodi skupinu za odrasle, reče nam da ima polaznika iz Sajke, Vršende i Mohača, čak se i Mađari zanimaju za hrvatski jezik. Budući da se sad približava opet razdoblje za diferenciranu potporu, ističe kako se moraju zalagati da što bolje organiziraju rad kako bi mogli svima pomagati.

SANTOVO – U prošleme broju našega tjednika pogrešno smo napisali vrijeme početka posljednje ovogodišnje mise u čast Fatimskoj Gospi koja će se 13. listopada služiti na santovačkoj Vodici kod velebnog kipa Blažene Djevice Marije. Stoga obavještavamo vjernike da će posljednja, listopadska misa početi dva sata prije nego dosada, dakle u 15 sati, a klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu počinje u 13 sati.

BAJA – U nedjelju, 11. listopada ove godine, u župnoj crkvi Sv. Antuna Padovanskog u Baji (nekadašnjoj franjevačkoj crkvi) misu na hrvatskom jeziku u 10 sati služiti će postulator Blaženog Ivana Merza, otac Božidar Nagy, isusovac iz Zagreba, koji će tim povodom održati i prigodnu propovijed. Kako nam još reče profesor Živko Gorjanac, sutradan, dakle u ponedjeljak, 12. listopada, otac Božidar Nagy o Blaženom Ivanu Merzu održat će i predavanje na bajsnoj Visokoj školi Józsefa Eötvösa. Predavanje za studente i sve zainteresirane bit će u učionici Pedagoškog fakulteta (Segedinska ulica br. 2) C/42, od 10 do 11:30.

U suorganizaciji Mjesne samouprave i Hrvatske mjesne samouprave sela Starina, 12. rujna priređen je „Hrvatski dan“. Dan je započeo natjecanjem u kuhanju, te se nastavio raznim sadržajima za djecu. U mjesnoj crkvi služena je sveta misa, a potom je slijedio program Streličarske udruge „Miklós Zrínyi“ te program u mjesnom domu kulture. Nastupila je Orsolya Bite, KUD „Podravec“ iz Sopja, Orkestar „Biseri Drave“, Plesna skupina sastavljena od plesača iz Semelja i Starina koju vodi Csaba Dani, glumac Jozo Matoric i Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca te glumac, član komornog kazališta „Nemzeti“ László Pelsöczy.

Josip Granjaš, predsjednik Općinskog vijeća Sopja, i Josip Pendžić, svećenik iz Sopja

Kada sam u ranim poslijepodnevnim satima stigla u Starin, dočekala me je glazba Orkestra Remix iz Starina te prazni kotlovi koje su kuhari i njihovi prijatelji već pojeli uslast. Jedan od praznih kotlova bio je i onaj Ive Gregše koji je kuhao ribu, kako on kaže, na «starovenski» način. Bez dodatka koji nisu bili plod njihova truda, polja i rijeke. Malo smo porazgovarali s veselim Starinčanima, a potom se uputili u crkvu gdje se služila sveta misa na hrvatskom jeziku, koju je, nažalost, pohodio, bar po meni, veoma mali broj vjernika. Svetu misu na hrvatskom jeziku služio je svećenik iz pri-

ateljaskog naselja Sopja Josip Pendžić uz celebraciju starinskoga svećenika, župnika iz Šeljina Sándora Horvátha. Nakon svete mise i male stanke koje se mogla upotpuniti druženjem i susretom sa starim znancima, počelo je okupljanje u mjesnom domu kulture. Kišovito vrijeme nije prestrašilo Starinčane, okupili su s velikom broju. Tako je načelnica sela Borbala Šajić mogla pozdraviti među visokim gostima generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov i prvu konzulicu Jadranku Telišman s Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, parlamentarnog zastupnika Lászla Kocsia, i mnoge druge drage goste. Bio je to treći Hrvatski dan u zajedničkoj organizaciji mjesne i Hrvatske samouprave ostvaren potporom brojnih sponzora i pomagača. Kako kazuje predsjednik Općinskog vijeća Sopja Josip Granjaš, veoma dobro surađuju sa Starinom i Hrvatima, te uvijek kada za to ima prilike, međusobno razmjenjuju gostovanja folklornih društava, te zajednički već niz godina organiziraju ljetnu manifestaciju „Dravsko proljeće“. Tako su i ovoga puta u Starin prispjeli sopjanski folkloriši i svirci na čelu s Josipom Granjašem. Nakon folklornog programa slijedilo je druženje domaćina i gostiju, a potom bal do kasnih sati.

Branka Pavić Blažetin

Školari i profesori iz srca Slavonije, Požege, na posjetu Kemlji

Požeška i kemljanska dica na izletu u Juri

Vinogradarski kardinal Vlado Bauer iz Požege predaje kumovnicu Franju Nemetu

Ovo je drugi put da su došli profesori na posjet iz Požege, iz srca Slavonije, u Kemlju. Ali ovput je doputovalo 26 dice iz škole Julije Kempfa s učiteljskom pratnjom da vidi s kim selom iz dalekoga Gradišća kontaktiraju. Po dugoj autobusnoj vožnji je 40 putnika iz pradamovine dospilo u Kemlju 18. septembra, u petak.

Školska dica pod peljanjem školske direktorice Julije Andirkó-Nagy i uz kemljanske učitelje ter roditelje su zbunjeno čekali autobus. No kad su stigli u školski dvor, bilo je veselja, radosti. Za kratkim pozdravom su svi gosti dobili dobar ubed (ručak), ča su kemljanski školari i školarice po razredi pod vedrim nebom kuhali svojim gostom.

Na ov dan je škola organizirala takozvani „Narodnosni dan” kade su dica dostala na hrvatskom i njemačkom jeziku različite zadaće. Nasriću, lipo vrime je bilo, i na dobrom zraku su mogli uživati pri okripljenju tijela. Potom su zajedno položili na mjesnom cimiteru vijenac na Miloradićev grob. Posjetili su i čuvarnicu Sunašce, kade je Blanka Jurković, voditeljica višega dječjega vrtića iz Požege, predala Eriki Janković jako lipa poklone za hrvatsku diču grupu. Zatim je došlo pravo veselje za sve goste, dužičak vlakic je vozio drage goste po cijelom selu da se razgledaju i upoznaju Kemlju. Trudno i naporno je ovo sve bilo dokljen su uvečer svi gosti dospili obiteljem, kade su vičeru dostali. Odrasli su potom svi išli u Hrvatski klub, kade su se pominali, zabavljali i iz bližega upoznavali jedan drugoga.

Ovde morem opomenuti po imenu požeškoga školskoga direktora Dragana Zovka, ki je jur drugi put bio u Kemlji. More se znati da ovoga ljeta u marcu je bila 14-osobna školska delegacija u Požegi, kade su bili primljeni Kemljanci zaista tako kot da bi se poznali većtisuć ljet. Puno pomoći je zato dao Vlado Bauer, požeški vinogradarski kardinal, ki je sada prvi put posjetio Gradišćanske Hrvate, i kako je često i sam rekao, kod nas se osjeti

kot doma jer jako voli Gradišćance iz Kemlje. Odmah je pozvao KUD Konoplje u Požegu na slavni i poznati Grgurov dan, ča je ujedno i Dan Požege.

Subotu su svi bili u Juri, na kom izletu su gostoprимci i gosti zajedno uživali u prijateljstvu. Za obedom pak su Kemlji svi diozimali na Hrvatskom danu. Bogati program s gosti iz Hrvatskoga Jandrofa, s tamburaši iz Bizonje, pjevačkim zborom iz Staroga Grada uz mjesne grupe, od čuvarnice sve do starije generacije, su zagrijali publiku. Koruna ovoga programa su bila dica iz Požege u divnoj originalnoj nošnjji iz Požeške kotline. S kvalitetnom tamburaškom pratnjom su pokazali kola iz pradamovine. Na zajedničkom večeru se je do zore zabavljalo pod vedrim nebom na rubu Maloga Dunaja.

Došao je zadnji dan boravka u Kemlji. Nedilju su gosti još kratko pogledali crikvicu novu u Novačkom (Novápuszta), pak zatim su svi gosti i obitelji išli obedvati na Cviku, ča je isto jako lip dijel na rubu Dunaja u Kemlji. Pri oproštaju su se u oku pojavile suze s obadvi strane. Ali sada se već zna da dođuće ljeto putuju kemljanska dica i učitelji u Požegu. Vidi se po ovom sastanku da je jur veliki interes za hrvatskim jezikom u Kemlji, znamda se smi i to reći da se počinjje po dužičkoj šutnji neki takozvani hrvatski preporod. Minjanje dice i roditelje iz Kemlje i Požege će sigurno donesti svoj plod na jezičnom i prijateljskom polju.

Za ove lipa tri dane obavezno moramo zahvaliti svim onim ki su pomagali, organizirali i omogućili ovo gostoprимstvo. Učitelji i učiteljice, dica i roditelji, pak Samouprava sela, Hrvatska manjinska samouprava, brojni privatniki, takorekuć cijela Kemlja. Za ov lip kontakt velika hvala Veri Raguž iz Požege i Franju Nemetu, rodnom iz Kemlje ki imaju veze blizu trideset ljet ter su se borili i trudili za suradnju s pradamovinom.

Jufra

Izradila: Dijana Kovačić iz Fičehaza

BUDIMPEŠTA, PEČUH – Učenci srednjih škola u Republici Mađarskoj za maturalne ispite u svibnju-lipnju trebaju svoje prijave predati do 15. veljače 2010. godine, a za prijevremene maturalne ispite, u listopadu-studenom, trebali su to učiniti do 5. rujna 2009. godine. U budimpeštanskoj školi na prijevremenu maturu prijavilo se 11, a u pečuškoj ukupno četiri učenika. Iz budimpeštanske škole prijavili su se po ovim predmetima: hrvatski narodopis, srednji stupanj: sedam učenika; engleski jezik, srednji stupanj: jedan učenik; mađarski kao strani jezik, srednji stupanj: dva učenika. Iz pečuške škole prijavili su se za ove predmete: likovna kultura, srednji stupanj, na mađarskom jeziku: jedan učenik; hrvatski narodopis, srednji stupanj: jedan učenik; matematika, srednji stupanj, na mađarskom jeziku: dva učenika; fizika, srednji stupanj, na hrvatskom jeziku: dva učenika. Svi su učenici polaznici 12. razreda hrvatskih gimnazija.

Prijevremeni pismeni maturalni ispiti srednjeg stupnja su iz mađarskog kao stranog jezika 19. listopada, iz matematike 20. listopada, iz hrvatskog narodopisa i engleskog jezika 22. listopada, iz fizike 30. listopada. Usmeni prijevremeni maturalni ispiti za viši stupanj su od 11. do 16, a za srednji stupanj od 19. do 27. studenoga.

PEČUH – U organizaciji 10. razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje, svake se godine tradicionalno održava godišnja priredba pod nazivom Berbeni bal. Priredba je to odgojno-obrazovno-

-kulturnog i zabavnog sadržaja. Ove će se godine ona u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji održati 9. listopada s početkom u 17 sati. Organizatori, učenici 10. razreda, sa svojom razrednicom Nadom Belajski i roditeljima užurbano se pripremaju i za program i za bal koji će mu slijediti. Važan je to događaj u životu škole kada se u njezine prostore vraćaju na bal i druženje mnogobrojni bivši učenici. Ove će se godine za balsko raspoloženje pobrinuti Orkestar Podravka.

Maturalac u Dubrovniku

UNDA – Undansko Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci” u mjesnom domu kulture, 17. listopada, slavi 35. obljetnicu svoga djelovanja. U kulturnom programu, koji počinje u 16 sati i 30 minuta, s gradišćanskim dječjim igrama nastupaju polaznici mjesnog vrtića, učenici s gradišćanskom polkom, tamburaški sastav Društva i odrasli plesači s koreografijama Undansko veselje, žetvom i novom koreografijom Bunjevački plesovi.

Undansko Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci” nositelj je raznih priznanja i odličja. Njihov je najistaknutiji rezultat zlatna kvalifikacija na državnom natjecanju. Godine 1996. za koreografiju Antuna Kričkovića „Undansko veselje” dodijeljena im je titula „Čuvari tradicija”, a 2003. godine su sudjelovali na Državnoj smotri folkloru u Tukulji, koju je organizirala Hrvatska državna samouprava, i osvojili drugo mjesto. Godine 2007. u Juri su dobili zlatnu kvalifikaciju na regionalnome folklornom natjecanju hrvatskih i mađarskih folklornih društava.

BUDIMPEŠTA – U okviru radionice «Elek Fényes» Stručni odjel za društvenu statistiku Mađarskoga sociološkog društva, Institut za istraživanje nacionalnih i etničkih manjina Mađarske akademije znanosti i Sociološki i društveno-politički institut budimpeštanskoga Sveučilišta Corvinus 6. listopada s početkom u 13 sati, u vijećnici br. 512 Sveučilišta Corvinus (Közraktár u. 2–6) priređuju konferenciju s naslovom «Popis pučanstva – podaci nacionalnih i etničkih manjina». Predavači i teme jesu – János Vékán: Priroda identiteta (koreferent: András Kovács); Attila Z. Papp: Metodika popisa pučanstva u susjednim zemljama 2001–2002. godine (koreferent: László Gyurgyík); Ágnes Tóth: Utjecaji državnog htijenja i društvenog okoliša pri deklariranju (1941–1990) (koreferent: Tibor Valuch). Nakon stanke predavanja se nastavljaju u 16 sati, a predavači i teme jesu – Miklós Lakatos: Formiranje i ocjenjivanje metodike u svezi s etničkim blokom pri popisu pučanstva 2001. godine; Gyula Pulay: Prepreke i mogućnosti ciljanog sakupljanja podataka (koreferent: János Bársony).

DUŠNOK, VOĐINCI– Grad Vođinci iz Vukovarsko-srijemske županije i racko naselje Dušnok iz Bačko-kiškunske županije već godinama njeguju prijateljske veze. Izaslanstvo Dušnoka će od 3. do 4. listopada boraviti u Vođincima, naime Mjesna samouprava Dušnoka i Hrvatska manjinska samouprava Dušnoka s poglavarstvom grada Vođinci će potpisati Ugovor o suradnji na polju gospodarstva, turizma, kulture i športa. Istoga dana nogometne momčadi dvaju naselja će odigrati prijateljsku utakmicu.

Večernja zabava

Dubrovnik je grad koji pokazuje isto lice i jutrom, i u podne, i u večernjim satima: u vrućini od 30 stupnjeva većinu posjetitelja, turista ne nailazimo na plažama, nego u samome gradu: u uskim drevnim uličicama, oko palača i starih kamenih kuća, u muzejima i, naravno, kod fontana, gdje, bome, godi povremeno se osvježiti. Uvršten u deset najljepših gradova svijeta, Dubrovnik, nekadašnja Raguza, tisuće i tisuće turista privlači iz svih krajeva svijeta. Dolaze autobusom, biciklom, zrakoplovom, a otkada se u gradskoj luci usidruju i kruzeri, dolaze i brodovima veličine poput nebodera. Kavane, restorani skriveni u sjenovitim ulicama, krcati su gostima i tko želi sudjelovati na jednom koncertu ili folklornoj večeri, naravno, na vrijeme treba nabaviti karte.

Koliko god dolazimo u Dubrovnik, uvijek je jedinstven i poseban doživljaj, a pogotovo učenicima od kojih su mnogi sada prvi put boravili među zidinama povijesnoga grada. Naime zadnji su tjedan kolovoza (24–31) u Dubrovniku proveli nezaboravne dane maturanti Hrvatske škole u Budimpešti, njih 17, na poziv prijateljskoga Ženskog učeničkog doma. Suradnja dviju ustanova započela je prije desetak godina, te je postala tradicijom posjećivanje jedno drugoga: u kolovozu odlazak HOŠIG-ovih maturanata u Dubrovnik, a dolazak učenica Ženskog učeničkog doma u Budimpeštu za uskršne praznike.

Koja su sva mjesta, dubrovačke znamenitosti obilazili učenici za tjedan dana, teško bi bilo nabrojiti. Ipak, napomenimo nekoliko njih koja, dakako, nikako nisu mogla izostati za vrijeme svakodnevnog šetnje gradom: Franjevački samostan, Velika i Mala Onofrijeva fontana, Palača Sponza, Knežev dvor, Crkva Svetog Vlaha, zaštitnika grada, Dubrovačka katedrala. I da ne zaboravimo: obilazak Gradskih zidina za nepunih sat vremena. Bio je to doista neopisiv i nezaboravan doživljaj cjeline grada i rasporeda njegovih ulica, trgo-

va i širina, veličanstvenog prizora morske pučine i bliže gradske okolice. No maturanti iz Budimpešte krenuli su u razgledavanje grada i turističkim autobusom kojim su se provozali u novom dijelu grada, prelazili preko novoga grandioznog mosta, zagledali se u kruzere usidrene u novoj gradskoj luci i divili se nekadašnjim ljetnikovima dubrovačke vlastele u gruškome zaljevu. Za vrijeme jednotjednog boravka u Dubrovniku neizostavan je bio izlet brodom na obližnji otočić Lokrum, zvan i otokom ljubavi, a poznat po gustom zelenilu, izvanrednim prirodnim ljepotama, zbog kojih je i proglašen posebnim rezervatom šumske vegetacije, a pod strogom je zaštitom UNESCO-a. Skupina maturanata posjetila je i srednjovjekovni gradić Cavtat gdje je pogledala Mauzolej obitelji Račić, remek-djelo poznatoga hrvatskog kipara Ivana Meštrovića. Dojmio im se i poluotok Pelješac, uz istarski poluotok najveći na jadranskoj obali. Ali nemojte samo pomisliti kako uz more nije bilo vremena za more. Njihov dnevni program uvijek se završavao na gradskoj plaži.

Meni se jako sviđalo što su zgrade u Dubrovniku sačuvane, i dan-danas izgledaju tako kako su izgledale prije nekoliko stotina godina – prvi su dojmovi maturantice Luce Vereš. I atmosfera grada sasvim je drugačija nego gradova u Mađarskoj – dodaje Boglarka Deli. Na ulicama je gužva, ljudi mirno sjede u kafićima, razgovaraju i ljubazniji su nego kod nas. I more je prekrasno – nastaviti će Luca – ne može se opisati kako mijenja svoju boju, čas modriju plavu, čas zelenu. To jednostavno treba doživjeti kada ispred sebe jedva vidiš zemljanu površinu, samo more.

Maturante HOŠIG-a u Dubrovnik je dopratila njihova razrednica Marija Šajnović kojoj nije ovo prvi maturalac. Naime prije pet godina već je bila u gradu sa svojim prvim razredom.

Nastavniku je uvijek drago podijeliti svoje

Cavtat: Mauzolej obitelji Račić

doživljaje, iskustva sa svojim učenicima. Moj razred jako je otvoren, nisu se došli samo kupati na obalu Jadranskoga mora, nego ih doista zanimaju znamenitosti Dubrovnika – kaže Marija Šajnović. Oni su jako dobra razredna zajednica, druže se međusobno i uživaju u tome što mogu biti zajedno. Naime maturalec im je zadnji zajednički školski izlet, poslije toga slijede pripreme na maturu. Dakle naglasak će biti na učenju.

Domaćini gimnazijalaca iz Budimpešte bili su djelatnici dubrovačkoga ženskog učeničkog doma koji se nalazi samo na nekoliko minuta od Pila, nekadašnjih glavnih gradskih vrata. U staroj zgradi doma učenici su bili smješteni u udobnim dvo i troposteljnima sobama uz obilan i ukusan doručak, objed i večeru. Od ravnateljice doma Marice Pendo saznali smo kako je zgrada građena kao ljetnikovac stare dubrovačke obitelji, a pred Drugi svjetski rat bio je hotel, a nakon rata oduzet je vlasnicima i pretvoren u učenički dom. U domu sada boravi 101 učenica. Baš sam sretna ja i moji djelatnici i djeca što smo ovu suradnju uspostavili prije deset godina – reče nam Marica Pendo. To su svakako nova iskustva. Razmijenimo kako vi radite i kako mi radimo, i uvijek nešto novo otkrijemo i, naravno, veselimo se druženju s vama. Imate prekrasnu školu i mi smo jednako tako oduševljeni time kako vi njegujete hrvatski jezik i kulturu, folklor u školi. Mi imamo učenice koje su već dva-tri puta bile u Budimpešti. Rado se pohvalim i sretna sam što smo vas upoznali i što imamo ovu lijepu suradnju, jer odista ste divni, to što radite... sve pohvale.

Najbolji primjer s kakvom ljubavlju i susretljivosti su dočekali učenike budimpeštanske Hrvatske škole u Dubrovniku, bio je prijam kod zamjenice gradonačelnika Grada Dubrovnika gospođe Tatjane Šimac Bonačić u Gradskoj vijećnici. Ona se iskreno iznenadila kako naši maturanti izvrsno vladaju hrvatskim jezikom. Još više se začudila kada je saznala da jedna od učenica, koja također dobro govori hrvatski kao i ostali, mađarskog je podrijetla. Naša je grupa bila ponosna na pohvalne riječi gospođe Bonačić. Ona je zahvalila gostima što njeguju i promiču hrvatski jezik i kulturu, te je istaknula kako će i kao saborska zastupnica i članica Odbora za Hrvate izvan domovine pomoći i dati svoj doprinos u okviru svojih mogućnosti.

Za vrijeme boravka u Dubrovniku imali

smo prigodu sresti se i s novoimenovanim županom Županije dubrovačko-neretvanske Nikolom Dobroslavicom te s intendantom Dubrovačkih ljetnih igara Ivicom Prlanderom. Naime na dan dolaska u Dubrovnik, 25. kolovoza, bila je završna svečanost ovogodišnjih jubilarnih 60. igara. Međutim završetak Festivala u Dubrovniku ne znači stanku u kulturnom životu grada. Velika je ponuda raznih večernjih predstava, koncerata. Skupina HOŠIG-ovih učenika napravila je dobar izbor: odlučili su pogledati kako se njeguju običaji hrvatske narodne plesne kulture u Dubrovniku, to jest program folklornog ansambla Lindo.

Tjedan dana odmora provedenih u Dubrovniku – sanjari smo o tome u vrijeme našega dačkog doba, veseli nas i stoga što se maturantima Hrvatske škole u Budimpešti svake godine ukazuje ta prilika. Učenici koji su na redu iduće godine putovati, s velikim uzbuđenjem mogu slušati izvješća doživljaja svojih vršnjaka, te mogu početi odbrojavati dane koliko im je preostalo do maturalca u Dubrovnik. Nemojmo zaboraviti da najveća korist maturalnog putovanja nije samo upoznavanje najljepšega grada naše matične domovine. Nego jača li hrvatski identitet djece, saznaju li više o hrvatskoj kulturi, jeziku, ljudima. Ali toga su i oni svjesni...

Maturalac je svakako bio koristan i poradi vježbanja hrvatskoga jezika – odgovorila je Luca Vereš – jer su nas okružili Hrvati, cijeli tjedan smo čuli svakodnevni govor i vježbali hrvatski jezik. Ali, naravno, istina je i to da u međusobnoj komunikaciji nismo uspjeli sasvim izbjeći ni mađarski jezik. Jako volim Hrvatsku i moj materinski jezik je hrvatski – dodala je Boglarka Deli – puno sam tu naučila jer smo upoznali mnoge ljude i nije mi bilo teško govoriti na hrvatskom jeziku, štoviše uživala sam u tome. I ja sam Hrvatica – kaže Timeja Kos – i mislim da svaki Hrvat koji živi izvan matične domovine, mora doći barem jedanput u godini u Hrvatsku.

U Hrvatskoj školi u Budimpešti krenula je nova školska godina, ali o Dubrovniku ćemo još čuti. Mi smo se, istina, vratili iz Dubrovnika, ali uskoro će Dubrovnik doći k nama. Naime ravnatelja Dubrovačkih ljetnih igara Ivicu Prlenderu uspjeli smo toliko zaintrigirati za našu Hrvatsku školu da je obećao još u jesen nas posjetiti. Dakle nastavlja se priča i doživljaji o Dubrovniku...

Ana Gojtan

Program pečuškoga Hrvatskog kazališta za listopad

3. listopada u 19 sati, u dvorani Hrvatskog kazališta u Pečuhu, „Raskošno cvjetaju moje ruže”, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper. Na mađarskom jeziku. Redatelj: József Bodonyi. Glumci: Olga – Anna Györfi, Anton- Slaven Vidaković

4. listopada u 18 sati, u Hrvatskoj školi u Budimpešti, A. Karagić: „Pošteni varalica”

7. listopada u 10:30, u Domu omladine u Pečuhu, gostovanje kazališta iz Vinkovaca s dječjom predstavom „Tri prašćica”

12. listopada u 16 sati, N. Gernet-T. Gurewicz-D. Foretić: „Patkica Blatkica”, Baja

15. listopada u 19 sati, u dvorani Hrvatskog kazališta u Pečuhu, „Raskošno cvjetaju moje ruže”, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper. Na hrvatskom jeziku. Redatelj: József Bodonyi. Glumci: Olga –Katarina Baban, Anton – Stipan Đurić

22. listopada u 18 sati, otvorenje izložbe BEST OFF 2008-2009, izbor umjetničkih djela studenata Umjetničkog odsjeka Pečuškog fakulteta, u galeriji Čopor(t)-Horda

28. listopada u 18 sati, u dvorani Hrvatskog kazališta u Pečuhu, „Raskošno cvjetaju moje ruže”, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper. Na mađarskom jeziku. Olga - Anna Györfi, Anton – Slaven Vidaković

29. listopada u 18 sati, u dvorani Hrvatskog kazališta u Pečuhu, „Raskošno cvjetaju moje ruže”, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper. Na mađarskom jeziku. Olga – Anna Györfi, Anton – Slaven Vidaković.

BUDIMPEŠTA – Sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Sv. Mihajla, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, bit će 18. listopada u 17. sati. Misu će služiti velečasni Vencel Tot.

MARTINCI – U organizaciji Osnovne škole Martinci, i ove se godine priređuje tradicionalno Županijsko natjecanje u kazivanju stihova, ovoga puta povodom 60. obljetnice rođenja Đuse Šimare Pužarova. Istim povodom raspisan je Natječaj likovnih ostvarenja, ilustracija Pužarovih pjesama. Izložba nagrađenih radova i proglašenje rezultata bit će u sklopu natjecanja u kazivanju stihova 16. listopada u mjesnom domu kulture.

Ne propustite!

Koncert Gorana Karana u budimpeštanskom Prosvjetnom središtu «Attila József» (Budimpešta XIII, József Attila tér 4) 11. listopada, u nedjelju, s početkom u 19 sati. Veliki koncert Gorana Karana u Budimpešti, uz ostalo, po medijskim pokroviteljstvom je Hrvatskoga glasnika i Radija Croatice. Cijena ulaznice: 3 000 Ft, a na licu mjesta 3 500 Ft. Podrobnije informacije kod Jelice Pašić Drajkó na telefonu 06 20 9889 317.

U vašem kalendaru 11. listopada 2009. godine zabilježite kao dan kada će u Budimpešti biti koncert Gorana Karana. Svoju kartu unaprijed rezervirajte na telefonu 06 20 9889 317.

PEČUH – Skupština Baranjske županije 10. listopada organizira proslavu Županijskog dana, uza sudjelovanje županijskih manjinskih samouprava, hrvatske, njemačke i ciganske. Sveta misa počinje u pečuškoj katedrali u 17 sati. Dan se nastavlja kulturnim programom s početkom u 18 sati u prostorima Celle Septichore. Svečane govore održat će i predsjednici županijskih manjinskih samouprava, tako i hrvatske Mišo Šarošac, a Hrvate u kulturnom programu predstavljat će Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe i Orkestar Vizin.

VIZIN ZENEKARI TALÁLKOZÓ

Susret generacija Orkestra VIZIN

Pécs, 2009. október 17.

U Pečuhu, 17. listopada 2009.

Szeretettel meghívjuk Zenekari Találkozónkra, amelyen találkozhat a VIZIN Zenekar "régi" és mostani tagjaival egy közös koncert, majd az utána következő zenés est (bal) alkalmával!

Srdačno Vas pozivamo na susret bivših i sadašnjih članova Orkestra VIZIN, koji će se održati u sklopu zajedničkog koncerta, te veselice!

A találkozó helyszíne a JESZ színházterme (volt PEK), Pécs, Szántó Kovács János u. 1.

Mjesto susreta: kazališna dvorana JESZ-a (bivši PEK), Pečuh, ulica Szántó Kovács János 1.

Jegyek rendelhetők az info@vizinzenekar.hu e-mail címen, illetve a 06-30/380-1223 (Vizvári Zoltán, zenekarvezető) és 06-20/397-5322 (Vélin Veszna) telefonszámokon.

Jegyárak: 3000 Ft/fő vacsorával (október 10-ig rendelhető!) és 1500 Ft/fő vacsora nélkül!

Ulaznice: 3000 Ft s večerom po osobi (do 10-og listopada!), 1500 Ft bez večere!

Ulaznice se mogu naručiti na e-mail adresi info@vizinzenekar.hu ili na telefonskim brojevima +36-30/380-1223 (Zoltán Vizvári, voditelj orkestra) i +36-20/397-5322 (Vesna Velin).

Vendégvárás: 19:00 órától. Kezds: 20:00 órakor.

Naše drage goste očekujemo od 19 sati, a program započinje u 20 sati.

KOMLOV – Suradnja Grada Komlova i Grada Valpova datira još od 1996. godine, kada je prvu vezu uspostavio gospodin Stjepan Koški, a već sljedeće godine došlo je i do prvoga službenog posjeta izaslanstva profesionalne vatrogasne postrojbe iz Komlova valpovačkome Dobrovoljnom vatrogasnom društvu, prilikom obilježavanja 110. obljetnice rada i postojanja. Ovi počeci suradnje kasnije su prerasli na razinu suradnje dviju jedinica mjesne samouprave na području športa, kulture i prosvjete, u koje se uključuje i komlovska Hrvatska samouprava. Sporazum o suradnji između dva grada potpisan je prvo u Komlovu 1. svibnja 2004. godine, a zatim i u Valpovu 26. lipnja 2004. godine. U gradskoj knjižnici i Muzejskog zbirci „Attila József”, u sklopu XVIII. festivala zagraničnih Mađara, koji se održava od 27. rujna do 18. listopada, 29. rujna otvorena je i likovna izložba i s izlošcima iz etnografske zbirke grada Valpova. Skupna je to izložba, a uz narečeno predstavlja i prostor Ormánsága. Tu su i radovi likovnih umjetnika iz Komlova. Organizatori su izložbe spomenuta knjižnica i komlovsko Društvo umirovljenika koje ima dobre veze s društvom umirovljenika u Valpovu.

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: balatinac.s.66@nicom.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: santovo@net.hr ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kft. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200.– Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270